

Eliza Radomyska

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, Wydział Humanistyczny

Innowacje wymieniane w wypowiedziach Violetty Kubasińskiej, bohaterki serialu „Brzydula”

Odkąd na świecie pojawiły się pierwsze filmy i zainicjowały nową epokę oraz spowodowały, że do kin przychodziły tłumy odbiorców, społeczeństwo, a zwłaszcza żeńska część widowni, zaczęło inspirować się bohaterami w nich występującymi. Pewne charakterystyczne cechy uwielbianych postaci z dużego ekranu stały się modne i odzwierciedlały ducha danego okresu w kulturze współczesnej. Gdy film przestał być niemy, również kwestie podziwianych kreacji aktorskich pojawiały się codziennych wypowiedziach zwykłych ludzi.

Kolejny przełom kulturowy nastąpił dzięki rozpowszechnieniu się telewizji. Specjalnie z myślą o kobietach zajmujących się prowadzeniem gospodarstwa domowego utworzono nowy gatunek – telenowelę, która urozmaicała im czas pomiędzy wypełnianiem licznych obowiązków pani domu. Ta kilkuminutowa forma opowiadająca zawiłe losy bohaterów w codziennych emisjach sprawiała, że kobiety zaczęły się utożsamiać z fikcyjnymi postaciami, współczuć im, przeżywać wszystko razem z nimi, a także stylizować się na ulubione bohaterki.

Jedną z takich produkcji jest serial *Brzydula*, emitowany przez stację TVN w latach 2008-2009. Fabuła filmu w szczytowych momentach przyciągała przed telewizory ponad 4 miliony widzów, a powtórki odcinków można było oglądać w weekendy. Gdy serial dobiegł końca, jego emisję wznowiano co kilka lat w stacji TVN7 i na nowo zyskiwał szerokie grono wielbicieli. Niewątpliwie było to zasługą dobrej obsady aktorskiej i, mimo prostej fabuły, zaskakująco i dowcipnie skonstruowanego scenariusza.

Oprócz tytułowej Brzyduli (Urszuli Cieplak), postacią kobiecą, która zyskała uznanie odbiorców, stała się Violetta Kubasińska. Specyficzna kreacja Kubasińskiej oraz jej pełen komizmu język sprawiły, że stała się postacią kultową i chętnie cytowaną przez widzów. Jej przedziwne wypowiedzi przeniknęły do słownika użytkowników języka polskiego; wiele osób twierdziło, że ogląda serial ze względu na Violetkę, powstało nawet kilka stron na portalu Facebook, gdzie wielbiciele publikowali słowa wyjęte z kwestii mówionych przez bohaterkę *Brzyduli*. W wypowiedziach Kubasińskiej pojawia się wiele innowacji dokonanych na języku: skrzydlate słowa, parafrazy znanych cytatów, neologizmy, zabawne wtrącenia i powiedzenia, odnajdujemy tu elementy gry językowej oraz przekształcenia frazeologizmów. Niniejszy artykuł obejmuje analizę wybranych innowacji frazeologicznych – modyfikujących wymieniających, jakie pojawiły się w kwestiach wypowiedzianych przez bohaterkę serialu *Brzydula*.

Stanisław Bąba definiuje innowację frazeologiczną jako odstępstwo od normy, które przejawia się w świadomym bądź nieświadomym modyfikowaniu istniejących frazeologizmów oraz rozszerzaniu ich łączliwości leksykalnej (1986: 22). W związku z tym dzieli je na innowacje uzupełniające, rozszerzające i modyfikujące (w tym: skracające, rozwijające, wymieniające, kontaminujące, regulujące).

Innowacje uzupełniające są to takie struktury, które pojawiły się w języku polskim poprzez wybór związków frazeologicznych spoza normy. W większości występują jako zapożyczenia zewnętrzne (kalki z języków obcych) i wewnętrzne (kalki z odmian słownictwa polskiego typowego dla danych grup zawodowych, społecznych, a także odmiana terytorialna), np. *film się komuś urwał* 'ktoś stracił świadomość, pamięć', *ładować akumulatory* 'odpocząć, zregenerować się'.

Innowacje rozszerzające to takie jednostki, które powstają w wyniku rozszerzenia łączliwości leksykalnej związku frazeologicznego. Oznacza to, że naruszony zostaje utarty schemat łączliwości danego frazeologizmu z innymi wyrazami.

Kolejną grupą innowacji frazeologicznych są innowacje modyfikujące. Polegają one na dokonywaniu różnych zmian w zakresie struktury związku frazeologicznego. Mogą to być zmiany od strony leksykalnej lub gramatycznej. W zależności od typu zmiany, Stanisław Bąba wyróżnia pięć typów innowacji modyfikujących: skracające, rozwijające, wymieniające, kontaminujące i regulujące (1986: 23).

Innowacja skracająca polega na usunięciu ze związku frazeologicznego jednego składnika. Często jest to spowodowane ekonomizacją wypowiedzi – chęć przekazania bogatej treści w skróconej formie. Innowacja rozwijająca polega na uzupełnieniu składu leksykalnego frazeologizmu o nowe składniki. To działanie często jest motywowane chęcią wyolbrzymienia, podkreślenia problemu czy zagadnienia, nadania ekspresji wypowiedzi. Innowacja wymieniałe powstaje wtedy, gdy jeden składnik związku frazeologicznego zostaje zastąpiony innym wyrazem. Przyczyną tej zamiany może być dążenie do uatrakcyjnienia wypowiedzi; często jednak wynika ona z pomyłki w użyciu z powodu braku znajomości właściwej formy frazeologizmu. Innowacja kontaminująca powstaje w wyniku połączenia lub pomieszczenia komponentów dwóch związków frazeologicznych. Zazwyczaj dotyczy to frazeologizmów, które są do siebie podobne znaczeniowo lub w ich składzie znajdują się identyczne składniki. Innowacje regulujące polegają na dokonywaniu przekształceń gramatycznych poprzez zniesienie ograniczeń w utartych formach fleksyjnych, słowotwórczych oraz składniowych danych związków frazeologicznych.

Zmiany w zakresie normy frazeologicznej powstają albo jako wynik zamierzonej zabawy językiem, gry słownej z nastawieniem na konkretny cel, albo zupełnie przypadkowo, w tym często z powodu braku znajomości pełnej formy związku lub jego znaczenia. Świadomie tworzone innowacje licznie pojawiają się w nagłówkach artykułów, zwłaszcza felietonów, aby przyciągnąć uwagę czytelnika i zainteresować opisywanym tematem. Można je również zauważyć na pierwszych stronach różnego typu gazet (dziennikach, tygodnikach, poradnikach, również w tabloidach i magazynach plotkarskich), a także odnaleźć w literaturze, szczególnie w poezji. Takie zabiegi na frazeologii są z pewnością dokładnie przemyślane, mają za zadanie wprowadzić humor lub nastrój grozy, zwrócić uwagę na pewne kwestie, skomentować bieżące wydarzenia i tematy, które zajmują społeczeństwo. Świadczą one o erudycji i znajomości reguł tworzącego je użytkownika języka. Takie innowacje Stanisław Bąba uznaje za dopuszczalne i potrzebne oraz nienaruszające normy frazeologicznej (Bąba 1986: 31). Natomiast błędnymi określa te, które powstają przypadkowo, sugerują trudności w opanowaniu poprawnej struktury związków, nie uatrakcywiają tekstu, nie są związane z kontekstem wypowiedzi i pozbawiają ją sensu.

Rozgraniczenie innowacji świadomych i niezamierzonych może sprawiać trudność, jednak istnieją pewne wyznaczniki pozwalające na dostrzeżenie różnic między nimi. Andrzej Markowski wnioskuje, iż umyślne i poprawne

innowacje frazeologiczne charakteryzują się po pierwsze tym, że są często jednorazowe lub okazjonalne, odznaczają się indywidualnością i zmienione są tak, aby łączyły się semantycznie z kontekstem wypowiedzi, tytułu, nagłówka itp. (Markowski 2005: 249-251). Po drugie – można dostrzec w nich umyślną grę językową, poprzez równoległe odwoływanie się do znaczenia dosłownego oraz metaforycznego. Po trzecie, celowo zmodyfikowane frazeologizmy są tak wyrażane i dobitne, że odbiorca niewątpliwie jest w stanie wychwycić je i uzasadnić ich pojawienie się. Dodatkowo większość przemyślanych innowacji zawiera łańcuch dający się odczytać humor.

W niniejszym artykule zamierzam przedstawić innowacje frazeologiczne poprawne na podstawie analizy oryginalnego materiału językowego, wybranego spośród „specyficznych” wypowiedzi Violetty Kubasińskiej, bohaterki serialu *Brzydula*.

Postać Violetty Kubasińskiej pojawia się już w pierwszym odcinku. Kobieta jest przyjaciółką Pauliny Febo (współwłaścicielki domu mody Febo & Dobrzański) i zostaje przez nią zarekomendowana na stanowisko sekretarki Marka Dobrzańskiego. Kubasińska dostaje jednak umowę na okres próbny, ponieważ nie posiada odpowiednich kwalifikacji. Dodatkowo Marek nie życzy sobie mieć w sekretariacie szpiega narzeczonej i zatrudnia również Urszulę Cieplak, absolwentkę ekonomii w Szkole Głównej Handlowej w Warszawie. Kandydatki przez miesiąc muszą wykazywać się wiedzą i umiejętnościami, aby otrzymać umowę na stałe.

Jeśli chodzi o kompetencje Violetty na stanowisko sekretarki w domu mody, to – poza reprezentacyjnym wyglądem – nie posiada ich zbyt wiele. Kobieta nie potrafi nawet zaparzyć dobrej kawy. Za to jest słowna: *No przecież jak mówię, że zrobię, to chyba mówię!*¹ W rozmowach z ludźmi pragnie sprawiać wrażenie elokwentnej i inteligentnej, dlatego używa wielu wyrazów, których znaczenia nie rozumie, wynikiem czego są liczne błędy językowe (np. powtarzające się *i vis a vis* zamiast *i vice versa*). Edukację zakończyła na szkole średniej, a jednak jest święcie przekonana, że jej wiedza i umiejętności są ogromne. Jak twierdzi – angielski zna ze słyszenia. Z dużą pewnością siebie porusza się także w tematyce związanej z literaturą: *Żyć albo nie żyć, jak pisał Hamlet?*²; *Już ja pana lepiej rozstawię, niż Homar. Homar to taki poeta ze starożytnego*

¹ Odcinek 78. <https://player.pl/seriale-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-78,S01E78,1062> [dostęp 20.08.2018 r.].

² Odcinek 174. <https://player.pl/seriale-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-174,S02E174,1158> [dostęp 20.08.2018 r.].

*Egiptu*³, nie zważając na to, że ludzie przyjmują na jej wypowiedzi ze zdumieniem i politowaniem. Używa powszechnie znanych cytatów, przekształcając je wedle własnego upodobania: *Proszę pani, ja to firma, firma to ja*⁴; *Dzisiaj jesteś, jutro cię nie ma. Veni, vinci i da Vinci i w ogóle*⁵. Także geografia nie jest mocną stroną Violetty – twierdzi, że Szwajcaria leży w Skandynawii (pomyliła ją ze Szwecją), a Rów Mariański nazywa Marsjańskim.

Głównym zadaniem w pracy Violetty staje się więc monitorowanie działań Marka i donoszenie Paulinie o wszystkich jego podejrzanych spotkaniach. Ze względu na swoją atrakcyjną aparycję Kubasińska ma możliwość pomocy prezesowi w biznesowych negocjacjach z mężczyznami, którzy szybko ulegają jej urokowi osobistemu.

Dziedzina, w której kobieta odnajduje się najlepiej, to szeroko rozumiana rozrywka – organizacja przyjęć (sama ogłosiła się druzną Pauliny i w godzinach pracy w gabinecie prezesa przeprowadza *casting* na striptizera na wieczór panieński), zakupy, nowości z zakresu mody i urody, sprawy damsko-męskie. Kubasińska chętnie służy radami swoim partnerkom z pracy: *Jeśli chcesz, żeby cię pokochał, musisz o niego walczyć drzwiami i oknami*⁶; *Wystarczy, że zrobisz ładne oczy, przeprosisz i po śliwkach*⁷. Chce być także dobrą koleżanką Uli i postanawia jej pomóc, zakładając dziewczynie profil na portalu Sympatia.pl. Nie zawsze jest leniwa. Gdy może zrobić coś, co wchodzi w zakres jej zainteresowań i kompetencji, pierwsza zgłasza się do pomocy.

Brak odpowiednich kwalifikacji oraz intrygi przeprowadzane przez bohaterkę serialu niejednokrotnie sprawiały, że pracownicy Febo & Dobrzański zastanawiali się, dlaczego taka nieodpowiedzialna osoba pracuje na poważnym stanowisku. Jednak bywały też zaskakujące zwroty akcji, kiedy Violetta, wykazując się wielkim sprytem, ratowała prezesa i całą firmę przed zagrożeniem ze strony Aleksa. Sam Dobrzański stwierdził, iż nie wie, czy kobieta jest tak głupia, a wszystko udaje jej się dzięki niesamowitemu szczęściu, czy wręcz przeciwnie – planuje dokładnie swoje działania, myśląc jak szachista kilka posunięć do

---

³ Odcinek 227. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-227,S03E227,1211> [dostęp 20.08.2018 r.]

⁴ Odcinek 77. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-77,S01E77,1061> [dostęp 20.08.2018 r.]

⁵ Odcinek 46. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-46,S01E46,792> [dostęp 20.08.2018 r.]

⁶ Odcinek 118. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-118,S02E118,1102> [dostęp 20.08.2018 r.]

⁷ Odcinek 24. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-24,S01E24,770> [dostęp 20.08.2018 r.]

przodu. Wyjaśnieniem specyficznego zachowania Kubasińskiej okazała się jej choroba – mitomania, czyli skłonność do patologicznego kłamstwa. Prezes zatrzymał Violetkę w domu mody wyłącznie pod warunkiem, iż będzie się leczyć i regularnie dostarczać zaświadczenia o terapii. Także Ula wypełniała wszystkie zadania bez słowa skargi, ponieważ żal jej było koleżanki, która nie pannaowała nad swoim umysłem i wierzyła we wszystko, co mówi. Dzięki temu Kubasińska odnalazła swoje miejsce w świecie.

W poniższej analizie znajdują się innowacje modyfikujące wymieniające⁸. Przykłady przeze mnie zaprezentowane są innowacjami poprawnymi. Mianem *poprawne* określam wszystkie, których Violetta Kubasińska dokonała celowo, np. podkreślając specyfikę danej sytuacji, wydarzenia, postaci itd.; w odróżnieniu do innowacji błędnych, które równie licznie występują w kwestiach wypowiedzianych przez bohaterkę serialu.

Innowacje modyfikujące wymieniające

być przypiętym do muru

*Przepraszam, ale zrozum, ja naprawdę byłam przypięta do muru!*⁹ – słowa wypowiedziane do Marka, który jest wściekły na kobietę za fałszywe nagrania udowadniające jego „romans”. Violetta wyznaje, że bardzo zależało jej na odnowieniu przyjaźni z Pauliną, dlatego wszystko wymyśliła. Forma poprawna: *być przypartym do muru*. Kubasińska celowo wymieniła słowo *przyparty* na *przypięty*, aby zwrócić uwagę na swoją trudną sytuację.

bryknięcie natury

*Nie jego wina, że jest takim bryknięciem natury!*¹⁰. Kwestia wypowiedziana do Lwa Korzyńskiego na temat projektanta Pshemko, bardzo ekscentrycznego człowieka bardzo niskiego wzrostu, jednak z ogromnym *ego*. Forma poprawna: *wybryk natury*. Nastąpiła wymiana składnika *wybryk* na *bryknięcie* w celu pokreślenia przez autorkę groteskowości postaci Mistrza.

---

⁸ Definicja modyfikacji wymieniającej zaproponowana przez Stanisława Bąbę odnosi się do takich innowacji, gdzie występuje wymiana jednego składnika. W analizowanych przeze mnie przykładach za innowacje wymieniające uznałam także takie, w których następuje wymiana więcej niż jednego składnika.

⁹ Odcinek 166. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-166,S02E166,1150> [dostęp 28.08.2018 r.].

¹⁰ Odcinek 124. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-124,S02E124,1108> [dostęp 28.08.2018 r.].

czarna inkwizycja¹¹

Takimi słowami Violetta określa ubierającą się zawsze na czarno Anię, lubianą i docenianą przez wszystkich, którą Kubasińska uważa za członkinię sekty. Forma poprawna: *święta inkwizycja*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *święta* na *czarna* w celu podkreślenia obaw Violetty co do osoby nowej sekretarki pani prezes.

czas to pieniądze¹²

Violetta oskarża Ulę o wzięcie łapówki od dostarczyciela materiałów do uszycia kolekcji FD Sportivo, a gdy prezes jej nie wierzy i nie zamierza przeszukiwać rzeczy sekretarki, Kubasińska obsesyjnie próbuje znaleźć dowód. Wie, że zostało jej mało czasu, ponieważ dzień się kończy i Cieplak może w każdej chwili wyjść z firmy z pieniędzmi. Forma poprawna: *czas to pieniądz*. Nastąpiła tutaj regulacja pod względem liczby: *pieniądz – pieniądze*.

dobrze chęci matką głupich¹³

Violetta starała się wynegocjować kontrakt na zaprojektowanie przez Febo & Dobrzański strojów dla reprezentacji, aby zyskać szacunek i sympatię w oczach właścicieli i pracowników oraz zatrzeć złe wrażenie pozostawione w firmie po skandalu z fikcyjną ciążą. Warunki kontraktu okazały się jednak na tyle obciążające, że Kubasińska nieświadomie doprowadziła FD na skraj bankructwa. Forma poprawna powiedzenia: *Nadzieja matką głupich*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *nadzieja* na wyrażenie *dobrze chęci* w celu podkreślenia intencji autorki.

głodny jak lew

Jestem głodna jak lew¹⁴ - kwestia wypowiedziana w bufecie. Była to zamierzona gra słowna, ponieważ za Violetką stał rosyjski milioner Lew Korzyński, a Kubasińska bardzo chciała mu się przypodobać. Forma poprawna: *głodny jak wilk*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *wilk* na *lew*.

---

¹¹ Odcinek 217. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-217,S03E217,1201> [dostęp 28.08.2018r.]

¹² Odcinek 55. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-55,S01E55,801> [dostęp 28.08.2018 r.]

¹³ Odcinek 105. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-105,S02E105,1089> [dostęp 15.06.2018 r.]

¹⁴ Odcinek 114. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-114,S02E114,1098> [dostęp 28.08.2018 r.]

iść / włożyć itd. w paszczę żmii

*Ja nigdzie nie jadę! Prosto w paszczę żmii?*¹⁵ – kwestia wykrzyczana do Sebastiana. Violetta obawia się o swoje życie i nie jest gotowa na spotkanie z Aleksandrem Febo, którego wydała prezesowi. Forma poprawna: *iść / włożyć itd. w paszczę lwa*. W wypowiedzi Kubasińskiej pojawia się wymiana składnika *lew* na *żmija*, ponieważ dyrektor Febo uważany jest za najbardziej podłą i zawistną osobę w firmie.

kupić kota w mroku

*Nie kupię kota w mroku! Jak przyjdzie jakiś cherlawy wypierdek, to Paulina ze mnie ducha wyzieje!*¹⁶. Violetta została samozwańczą druzną Pauliny, dlatego podjęła się organizacji wieczoru panieńskiego i przeprowadza *casting* na strip-tizera w gabinecie prezesa. Forma poprawna: *kupić kota w worku*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *worek* na *mrok*, wynikająca z toku rozumowania Kubasińskiej – w mroku niewiele widać, a ona musi najpierw obejrzyć kandydatów, żeby nie sprawić zawodu przyszłej pannie młodej.

myśleć logicznie

Poprawną formą frazeologiczną jest zwrot: *myśleć logicznie*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *logicznie* na *logistycznie*, podobnego brzmieniowo do pierwotnego. Violetta w kwestii: *Paulina, myśl logicznie!*¹⁷ próbowała przywołać przyjaciółkę do porządku, tzn. aby przestała obsesyjnie śledzić swojego narzeczonego i myśleć o jego romansach, lecz zorganizowała sobie czas i poszła z Kubasińską do dermatologa i kosmetyczki.

niech mu poduszka lekka będzie¹⁸

Słowa wypowiedziane do Izabeli, aby nie budziła Pshemko, który właśnie spał, leżąc na poduszce umieszczonej na biurku. Jest to parafraza powiedzenia *niech mu ziemia lekka będzie*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *ziemia* na *poduszka* – modyfikacja powstała w odniesieniu do zaistniałej sytuacji.

---

¹⁵ Odcinek 155. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-155,S02E155,1139> [dostęp 28.08.2018 r.]

¹⁶ Odcinek 167. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-167,S02E167,1151> [dostęp 28.08.2018 r.]

¹⁷ Odcinek 21. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-21,S01E21,767> [dostęp 28.08.2018 r.]

¹⁸ Odcinek 95. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-95,S01E95,1079> [dostęp 28.08.2018 r.]

obłądne koło

*No mówię ci. To wszystko jest jakieś obłądne koło*¹⁹. Violetta opowiada Uli o swoich burzliwych emocjach wynikających z nowego związku Sebastiana z modelką. Forma poprawna: *błądne koło*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *błądne* na *obłądne* w celu podkreślenia, iż ciągłe myślenie o mężczyźnie doprowadzi ją do obłąd.

oliwa sprawiedliwa zawsze wygrywa²⁰

Poprawna forma: *Oliwa sprawiedliwa na wierzch wypływa*. Nastąpiły tutaj wymiany: wyrażenia przyimkowego *na wierzch* na słowo *zawsze*; czasownika *wypływa* na *wygrywa*. Violetta powiedziała tę kwestię do Uli w kontekście negocjowania umowy z Dariuszem Terleckim. Kobieta była zazdrosna o to, że prezes wybrał do pomocy zawsze wzorową i zaangażowaną Cieplak. Jednak gdy jego ulubiona sekretarka popełniła kilka gaf, a także, ze względu na swój wygląd, nie spodobała się kontrahentowi, do zadania przydzielono atrakcyjną Kubasińską.

padać na plask

*Niby się człowiek zdrzemnął, a i tak pada na plask*²¹ – Violetta jest zmęczona, ponieważ Sebastian wyrzucił ją z mieszkania i spędziła noc śpiąc na niewygodnej kanapie w firmie. Forma poprawna: *padać na pysk*. Wymieniony został komponent *pysk* na *plask*. Innowacja odsyła do podobieństwa brzmieniowego, ale też do zachowania Kubasińskiej po źle przespanej nocy – ślania się na nogach ze zmęczenia.

pasuje jak osioł do karocy²²

Kwestia wypowiedziana w kontekście osoby Uli Cieplak, która, ze względu na brzydkie ubrania, wizualnie nie pasuje do firmy modowej. Forma poprawna frazeologizmu: *pasuje jak wół do karocy*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *osioł* na *wół*. Zapewne celem było podkreślenie odmienności wyglądu sekretarki prezesa, która od razu zostaje zauważona na tle innych pracowników firmy, tak samo jak wół, który swoim rozmiarem wyróżnia się na tle

---

¹⁹ Odcinek 209. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-209,S03E209,1193> [dostęp 28.08.2018 r.]

²⁰ Odcinek 33. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-33,S01E33,779> [dostęp 28.08.2018 r.]

²¹ Odcinek 45. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-45,S01E45,791> [dostęp 28.08.2018 r.]

²² Odcinek 13. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-13,S01E13,759> [dostęp 28.08.2018 r.]

pozostałych zwierząt. Dodatkowo słowo *osioł* nasuwa skojarzenie z określeniem *głupi jak osioł*. Byłoby to porównanie nie na miejscu, ponieważ Urszula Cieplak, mimo braku pojęcia o modzie i stylu, jest bardzo mądrą, pracowitą, dobrze zorganizowaną i zaradną sekretarką.

patrzeć jak cielę na malowane wrotki

*No co się tak patrzy, jak cielę na malowane wrotki? Talerzyk, raz, raz!*²³ – Violetta przebywa na zesłaniu w bufecie, jednakże nie zamierza wszystkim usługiwać i każe zdziwionym klientom sprzątać po sobie. Forma poprawna: *patrzeć jak cielę/wół na malowane wrota*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *wrota* na *wrotki*. Kubasińska zrobiła to celowo, aby nadać ekspresji wypowiedzi i podkreślić swoją dominację w bufecie.

płacz i zgrzytanie kości

*A potem będzie płacz i zgrzytanie kości*²⁴. Violetta daje prezesowi ostatnią szansę, żeby jej wysłuchał, bo inaczej będzie za późno i stanie się coś złego. Forma poprawna: *płacz i zgrzytanie zębów*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *zęby* na *kości* – celowy zabieg, aby zaintrygować Marka informacjami, które posiadała kobieta.

pracować jak mniszka

*Jak ja ją podziwiam! Cały czas pracuje jak jakaś mniszka!*²⁵ Słowa powiedziane o Paulinie, która postanowiła nadzorować produkcję nowej kolekcji i zaangażowała się w wypełnianie obowiązków. Forma poprawna: *pracować jak mrówka*. Nastąpiło tutaj celowe zastąpienie składnika *mrówka* słowem *mniszka*, ponieważ Violetta nawiązuje do zerwanych zaręczyn i braku partnera przyjaćciółki.

prosto między oczy²⁶

Poprawna forma: *prosto w oczy*. Nastąpiła wymiana składnika *w* na *między*. Violetta, jako szpieg Pauliny, bardzo podekscytowana relacjonowała jej rozmowę z Ulą – użyta innowacja służyła podkreśleniu starań i bezwzględności

---

²³ Odcinek 185. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-185,S02E185,1169> [dostęp 28.08.2018 r.].

²⁴ Odcinek 152. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-152,S02E152,1136> [dostęp 28.08.2018 r.].

²⁵ Odcinek 223. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-223,S03E223,1207> [dostęp 28.08.2018 r.].

²⁶ Odcinek 12. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-12,S01E12,758> [dostęp 28.08.2018 r.].

kobiety w wypytywaniu o szczegółowy plan dnia prezesa, narzeczonego przyjaciółki, który był podejrzewany o kolejny romans.

przesądny dzień

*Dziś noc sobotniej gorączki. To będzie przesądny dzień!*²⁷ – Violetta relacjonuje Goście, że tego wieczora jest umówiona na randkę i wreszcie pozna swojego tajemniczego wielbiciela. Forma poprawna: *sądny dzień*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *sądny* na *przesądny* w celu nadania ekspresji wypowiedzi Kubasińskiej, która opowiada wszystko przez telefon i próbuje przekazać to w taki sposób, aby jej przyjaciółka doświadczała równie intensywnych emocji.

przyszła krowa do woza²⁸

Violetta tymi słowami rozpoczyna rozmowę z Pshemko. Postanowiła go przeprosić, ponieważ tylko w ten sposób mogła sprawić, że projektant pozostałby w firmie. Forma poprawna przysłowia: *przyszła koza do woza*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *koza* na *krowa*. Bohaterka serialu celowo użyła tego słowa, aby podkreślić wielkość nietaktu i arogancji względem Mistrza.

rozbój w mroczny dzień

*Ta umowa to jest rozbój w mroczny dzień!*²⁹ – słowa wykrzywane do Sebastiana, który podpisuje z Violettą nową umowę o pracę. Kobieta zostaje przywrócona do firmy jedynie pod warunkiem, że z jej pensji odcinane będą pieniądze na spłatę kosztów zakwaterowania w hotelu i korzystania z rozrywek, na które Kubasińska pozwalała sobie, podszywając się pod Julię Sławińską, specjalistkę PR w Febo & Dobrzański oraz dokonując płatności firmową kartą. Poprawna forma: *rozbój w biały dzień*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *biały* na *mroczny*. Bohaterka serialu chciała pokreślić bezwzględność pracodawcy.

rozwód w biały dzień

*Bo ja chyba nie do końca chcę w to iść. Podświadomie oczywiście. A potem jak nic, no to desperacja i rozwód w biały dzień*³⁰ – Violetta oznajmia Arturowi,

---

²⁷ Odcinek 181. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-181,S02E181,1165> [dostęp 28.08.2018 r.]

²⁸ Odcinek 127. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-127,S02E127,1111> [dostęp 28.08.2018 r.]

²⁹ Odcinek 112. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-112,S02E112,1096> [dostęp 28.08.2018 r.]

³⁰ Odcinek 226. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-226,S03E226,1210> [dostęp 28.08.2018 r.]

że nie chce się do niego przeprowadzać, ponieważ nie jest gotowa na poważny związek. Forma poprawna: *rozbój w biały dzień*. Bohaterka serialu dokonuje celowej wymiany składnika *rozbój* na *rozwód* odnosząc się do zaistniałej sytuacji – nie kocha mężczyzny i mimo jego licznych zalet nie chce być jego żoną, ponieważ w przyszłości mogłoby to skończyć się rozwodem.

skazanie boskie!

*Skazanie boskie z niq*³¹. Violetta jest skazana na towarzystwo Uli, która pracuje bardzo dokładnie i zwraca Kubasińskiej uwagę na każdy szczegół. Poprawna forma wykrzyknienia: *Skaranie boskie!* W wypowiedzi został wymieniony składnik *skaranie* na *skazanie*.

stęć bzdur

Wskazówki z poradnika o uwodzeniu mężczyzn nie pomogły Violetcie w znalezieniu kandydata do związku, dlatego stwierdza, iż ta książka to stęć bzdur³². Forma powszechnie używana to *stek bzdur* (nie występuje w *Słowniku frazeologicznym języka polskiego* S. Skorupki, ani w *Słowniku frazeologicznym PWN z Bralczykiem*, ponieważ jest to współcześnie utworzona forma, która już weszła do powszechnego uzusu językowego Polaków). Nastąpiła tutaj wymiana składnika *stek* na *stęć*. Kubasińska z przesadą wymawia nosowość głoski ę, aby podkreślić rozczerowanie i zażenowanie poradami z książki, z czego wychodzi zupełnie inne słowo.

udawać Niemca³³

Violetta oskarża Ulę, że poinformowała Sebastiana o udawaniu ciąży. Cieplak początkowo tłumaczy, że to nie ona, jednak gdy nie jest w stanie przekonać Kubasińskiej, postanawia nie zwracać uwagi na pretensje i nie reaguje, tak jak niema osoba. Poprawna forma: *udawać Greka*³⁴. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *Greka* na *Niemca*.

---

³¹ Odcinek 74. <https://player.pl/seriele-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-74,S01E74,1058> [dostęp 29.08.2018 r.].

³² Odcinek 120. <https://player.pl/seriele-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-120,S02E120,1104> [dostęp 29.08.2018 r.].

³³ Odcinek 97. <https://player.pl/seriele-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-97,S01E97,1081> [dostęp 29.08.2018 r.].

³⁴ *Słownik frazeologiczny języka polskiego* podaje pisownię słowa *grek* małą literą, natomiast *Słownik frazeologiczny PWN z Bralczykiem* zawiera zapis tego składnika związku frazeologicznego dużą literą.

uchylić kątką tajemnicy

*Uchyl mi pan kątką tajemnicy*³⁵ – to słowa wypowiedziane do kuriera. Violetta dostaje kosztowne prezenty od tajemniczego wielbiciela i próbuje uyskać jego dane. Forma poprawna: *uchylić rąbką tajemnicy*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *rąbek* na *kątek* – Kubasińska kokietuje kuriera i czyni aluzję do tego, co może się wydarzyć w kącie / kątku, gdy nikt nie patrzy.

wciągnąć kogoś do grobu

*Ta dziewczucha mnie kiedyś do grobu wciągnie!*³⁶ – Violetta zadzwoniła do firmy, kłamiąc, że nie może przyjść do pracy z powodu grypy, a tymczasem przebywa w hotelu na koszt Maćka. Kobieta jest oburzona zbyt szczegółowymi pytaniami ze strony Uli, która martwi się o koleżankę. Forma poprawna: *wpędzić / wyprawić / wtrącić kogoś do grobu*. Nastąpiła wymiana dopuszczalnych normatywnie składników na słowo *wciągnąć*.

wilk w łowczej skórze

Słowa wypowiedziane do Pshemko na temat Jaśka. Kubasińska próbuje wmówić projektantowi, że skoro jest to brat nie lubianej przez niego osoby, to na pewno zepsuje pokaz, na którym tak mistrzowi zależy. Forma poprawna: *wilk w owczej skórze*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *owcza* na *łowcza* w celu zabarwienia wypowiedzi i chęci zwrócenia uwagi projektanta na ostrzegawcze słowa.

włazić z buciorami w życiorys

Violetta wypowiada te słowa w odniesieniu do Uli, która niepotrzebnie przywoziła Markowi projekty na spotkanie z Terleckim. Biznesmen jest negatywnie nastawiony do sekretarki, ponieważ odstręcza go jej nieatrakcyjny wygląd, co wpływa na negocjacje umowy. Poprawna forma: *włazić z kaloszami do duszy*. Nastąpiła tutaj wymiana składników: *kalosze* na *bucior* w celu podkreślenia nietaktu koleżanki z pracy; wyrażenia przyimkowego *do duszy* na *w życiorys* – odniesienie do zachowania, które może mieć wpływ na dalsze losy firmy.

---

³⁵ Odcinek 178. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-178,S02E178,1162> [dostęp 29.08.2018 r.]

³⁶ Odcinek 57. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-57,S01E57,1041> [dostęp 29.08.2018 r.]

wyskoczyć jak z rakiety

*Wyskoczyła jak z rakiety*³⁷ – słowa Violetty relacjonującej Paulinie zachowanie Uli, której nie zaproponowano umowy o pracę po okresie próbnym, mimo jej oddania i starań. Poprawna forma: *wyskoczyć jak z procy*. Zaszła tutaj wymiana komponentu *proca* na *rakieta* w celu zabarwienia wypowiedzi oraz położenia akcentu na gwałtowność zachowania tytułowej bohaterki serialu, ponieważ słowo *rakieta* odsyła do skojarzenia z ogromną siłą i prędkością tego obiektu latającego.

zasypiać jak w zegarku

Poprawna forma: *zasypiać jak na komendę*. Nastąpiła tutaj wymiana wyrażenia przymkowego *na komendę* na *w zegarku*. Violetta użyła tej innowacji w kwestii *Po tabletkach zawsze zasypiam jak w zegarku*³⁸ – wieczorem miała pracować nad prezentacją razem z Sebastianem, jednak zamiast *pracować jak zegarek* ‘według ustaleń’ wołała, aby ktoś za nią wykonał zadanie, a ona tymczasem udałaby się na spoczynek.

zedrzyć zęby na czymś

*Na męskiej psychologii to ja zęby zdarłam!*³⁹ – Violetta przekonuje koleżankę, że na mężczyznach zna się bardzo dobrze i wie, jak z nimi postępować. Forma poprawna: *zjeść zęby na czymś*. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *zjeść* na *zedrzyć* w celu podkreślenia doświadczenia kobiety.

zejść z byka

Innowacja użyta w kwestii *Co oni, z byka zeszli?*⁴⁰ wypowiedzianej do koleżanki w trakcie rozmowy przez telefon w godzinach pracy. Violetta zastosowała ten frazeologizm w kontekście zbyt wysokich cen w sklepie internetowym. Nastąpiła tutaj wymiana składnika *spaść* na *zejść*, jednak znaczenie pozostało poprawne (‘robić coś bez sensu’). Przypuszczalne jest, iż słowo *zejść* może odsyłać do potocznego zwrotu *zejść na zawał*, ponieważ zbyt wygórowane ceny wywołały silne wzburzenie emocjonalne u Violetty, która jest zakupoliczką.

---

³⁷ Odcinek 14. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-14,S01E14,760> [dostęp 29.08.2018r.]

³⁸ Odcinek 17. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-17,S01E17,763> [dostęp 29.08.2018r.]

³⁹ Odcinek 72. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-72,S01E72,1056> [dostęp 29.08.2018r.]

⁴⁰ Odcinek 7. <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-7,S01E07,753> [dostęp 29.08.2018 r.]

Pojawiające się w wypowiedziach bohaterki serialu innowacje modyfikujące wymieniane mają na celu m.in. opisywanie charakterystycznych cech pracowników firmy; uwypuklanie problemów Violetty; akcentowanie jej pozytywnych działań i cech; wprowadzenie komizmu sytuacyjnego.

Postać Violetty Kubasińskiej trudno jednoznacznie określić. W jej postawie oraz oryginalnym sposobie wyrażania się można z jednej strony odnaleźć wiele cech świadczących o pobieżnym i nieuważnym podejściu do edukacji w czasach szkolnych oraz o niefrasobliwym, wręcz płytkim sposobie postrzegania świata z perspektywy dorosłego człowieka. Z drugiej strony jednak bohaterka serialu prezentuje się jako przebiegła i uparcie dążąca do celu kobieta, która jest świadoma swojej atrakcyjności i uroku i potrafi to wykorzystać w odpowiednich momentach kariery zawodowej.

Wiadome jest także to, że widzowie pokochali Violetę Kubasińską za niebanalną osobowość, wyrazistość, szczerość i silny temperament. Świadczy o tym zamiłowanie do cytowania słów postaci wykreowanej przez Małgorzatę Sochę. Jak widać, język polski jest żywy i stale się rozwija dzięki kreatywności i zabiegom dokonywanym przez osoby posługujące się nim w życiu codziennym. Kwestie serialowej postaci przyczyniły się do wprowadzenia nowych tworów językowych w wypowiedzi Polaków, dlatego, moim zdaniem, warto zwrócić uwagę na powyższy fragment wyjątkowego zasobu językowego Violetty Kubasińskiej.

Bibliografia

- Bąba S. (1986), *Twardy orzech do zgryzienia, czyli o poprawności frazeologicznej*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, s. 5-50.
- Markowski A., *Kultura języka polskiego. Teoria. Zagadnienia leksykalne*, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, 2005, s. 41-45, 156-162, 233-265.
- Słownik frazeologiczny PWN z Bralczykiem* (2008), red. Lidia Drabik, Warszawa: Wydawnictwo Naukowe PWN, s. 5-590.
- Skorupka S. (1967-1968), *Słownik frazeologiczny języka polskiego*, t. I-II. Warszawa: Wiedza Powszechna.

Źródło materiału językowego:

Brzydula, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 7., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-7,S01E07,753>.

- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 12., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-12,S01E12,758>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 13., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-13,S01E13,759>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 14., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-14,S01E14,760>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 17, dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-17,S01E17,763>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 21., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-21,S01E21,767>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 24., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-24,S01E24,770>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 45., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-45,S01E45,791>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 46., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-46,S01E46,792>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 55., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-55,S01E55,801>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 57., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-57,S01E57,1041>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 72., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-72,S01E72,1056>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 74., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-74,S01E74,1058>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 77., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-77,S01E77,1061>.

- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 78., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-78,S01E78,1062>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 95., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-95,S01E95,1079>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 97., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-97,S01E97,1081>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 105., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-105,S02E105,1089>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 114., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-114,S02E114,1098>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 118., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-118,S02E118,1102>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 120., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-120,S02E120,1104>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 124., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-124,S02E124,1108>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 127., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-127,S02E127,1111>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 152., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-152,S02E152,1136>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 155., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-155,S02E155,1139>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 166., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-166,S02E166,1150>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 167., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-167,S02E167,1151>.

- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 174., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-174,S02E174,1158>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 178., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-178,S02E178,1162>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 181., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-181,S02E181,1165>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 185., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-185,S02E185,1169>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 217., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-217,S03E217,1201>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 223., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-223,S03E223,1207>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 226., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-226,S03E226,1210>.
- Brzydula*, produkcja: TVN, Fremantle Media Polska. Odcinek 227., dostęp on-line 29.08.2018 r. na: <https://player.pl/serie-online/brzydula-odcinki,52/odcinek-227,S03E227,1211>.

Innovations Involving Substitution in the Speech of Violetta Kubasińska, the Main Character in the *Brzydula* Series

Summary: The article concerns phraseological innovations in the language. Among them there are: winged words, paraphrases of well-known quotations, neologisms, funny interjections and sayings, we find here elements of a language game and transformation of phraseologies. This text includes an analysis of selected phraseological innovations - modifying the list of those that emerged in the issues raised by the protagonist of the series *Ugly*. The examples presented by me are correct innovations. Correct is defined as all that Violetta Kubasińska has intentionally made, e.g. emphasizing the specificity of a given situation, event, character, etc.; in contrast to erroneous innovations, which are equally numerous in the issues raised by the protagonist of the series.

Keywords: *phraseological associations, language innovations, "Brzydula" series, Violetta Kubasińska*

Słowa kluczowe: *związki frazeologiczne, innowacje językowe, serial „Brzydula”, Violetta Kubasińska*